

Alþingi
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Selfoss, 18. maí 2015
Tilvísun: MAST15050054

Efni: Umsögn um frumvarp til laga - þingskjal 1168 – 694. mál.

Vísað er til erindis frá 6. maí sl. vegna frumvarps til laga um breytingar á lögum um framleiðslu, verðlagningu og sölu búvöru, lögum um Matvælastofnun og tollalögum (stjórnsýsluverkefni, ónýttar og skertar beingreiðslur, gæðastýrð sauðfjárframleiðsla).

Matvælastofnun er að mestu leyti sammála framkomnu frumvarpi, þó með þeirri undantekningu að stofnunin telur að gera verði breytingar á 5. og 7. gr. frumvarpsins, þannig að öðrum en Matvælastofnun verði falið það hlutverk að afla upplýsinga um framleiðslu búvara, vinnslu þeirra og sölu sem og áætlanagerð um framleiðslu og sölu búvara.

Í 5. gr. er gert ráð fyrir að við ákvörðun um greiðslumark skuli byggja á neyslu innlendra mjólkurvara sem farið hafa um afurðastöðvar síðustu tólf mánuði og áætlun Matvælastofnunar fyrir komandi verðlagsár, að teknu tilliti til birgða. Þá segir í ákvæðinu að Matvælastofnun skuli byggja áætlun fyrir komandi verðlagsár á upplýsingum frá afurðarstöðvum.

Í 7. gr. segir að Matvælastofnun skuli safna upplýsingum og birta ár hvert skýrslu um framleiðslu búvara, vinnslu þeirra og sölu. Þá skal Matvælastofnun gera áætlanir um framleiðslu og sölu búvara. Samkvæmt 2. mgr. er öllum þeim sem hafa með höndum vinnslu eða sölu búvara skylt að láta stofnuninni í té allar upplýsingar sem að gagni geta komið við störf stofnunarinnar og þeir geta veitt, þar með talið upplýsingar um verð búvöru til framleiðenda.

Í frumvarpsdrögum sem Matvælastofnun fékk til umsagnar frá Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu var hinsvegar ráðgert að sambærilegt lagaákvæði um núverandi upplýsingasöfnun Bændasamtaka Íslands félli alfarið brott og því gerði stofnunin ekki athugasemdir við þessi efnisatriði við meðferð málsins hjá ráðuneytinu.

Matvælastofnun telur að skoða verði aðra möguleika, um hvernig standa skuli að upplýsingaöflun og áætlanagerð, en þeim sem kveðið er á um í frumvarpinu. Ljóst er að stofnunin er ekki vel til þess fallinn að sinna þessu verkefnum og er það byggt á eftirfarandi sjónarmiðum:

- Þrátt fyrir að Matvælastofnun séu falin margvísleg verkefni í tengslum við búvörulög nr. 99/1993, þ.m.t. að halda utan um upplýsingar um greiðslumark, búfjárfjölda og aðrar greiðslur til bænda, hefur stofnunin ekki yfir að ráða upplýsingum eða kerfum til að nálgast upplýsingar um framleiðslu búvara, né um vinnslu þeirra eða sölu – enda liggja slíkar upplýsingar hjá hagsmunaaðilunum sjálfum.
- Matvælastofnun hefur aldrei komið að áætlanagerð með þeim hætti sem frumvarpið gerir ráð fyrir. Að ætla stofnuninni að útbúa áætlanir um framleiðslu og sölu búvara er einkennileg ráðstöfun, enda hafa slíkar hagfræðilegar greiningar aldrei verið á verksviði stofnunarinnar og hún hefur aldrei í störfum sínum þurft að gefa út áætlanir eða spár.
- Enginn þekking eða reynsla er hjá starfsmönnum Matvælastofnunar til að sinna þessum verkefnum og fyrirséð að þessi upplýsingaöflun og áætlanagerð á sér ekki neinn samhljóm með núverandi verkefnum stofnunarinnar. Byggja þyrfti því upp ný kerfi og nýtt verklag til að sinna þessum verkefnum, án þess að það nýtist kjarnastarfsemi stofnunarinnar.
- Í þeim drögum sem Matvælastofnun fékk til skoðunar á fyrri stigum var ráðgert að fella þetta ákvæði úr lögnum og var svohljóðandi texti af þeim sökum færður í athugasemdir: „Í núgildandi ákvæði laganna er gert ráð fyrir að Bændasamtök Íslands safni og gefi út upplýsingar um framleiðslu búvara, vinnslu þeirra og sölu. Samkvæmt lögum nr. 163/2007 um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð er Hagstofu Íslands falið að afla gagna til opinberrar hagskýrslugerðar, en stofnunin hefur fengið framangreindar upplýsingar frá Bændasamtökum Íslands, en stofnunin hefur einnig heimildir til að afla frekari upplýsingar til hagskýrslugerðar samkvæmt ákvæðum laga nr. 163/2007. Þar sem Hagstofu Íslands er þegar falið það hlutverk að afla framangreindra upplýsinga er gert ráð fyrir að ákvæði 77. gr. laganna verði fellt brott.“

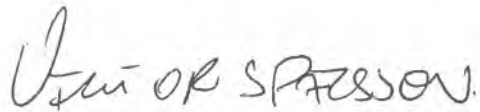
Matvælastofnun er ekki kunnugt um afhverju breyting var gerð að þessu leyti á frumvarpinu, en leggur til að skoðað verði hvort hægt sé að fela Hagstofunni þetta hlutverk eins og ráðgert var í fyrstu. Það rýmar líka við skoðanir þeirra aðila sem skoðuðu yfirfærslu verkefna frá Bændasamtökunum. En í þeirri vinnu komu fram þær hugmyndir að heppilegast væri að fela Hagstofu Íslands verkefnið.

- Þá verður að hafa í huga að upplýsingar sem fengnar eru í gegnum áætlanagerð þá sem kveðið er á um frumvarpinu munu hafa víðtæk áhrif við ákvörðunartöku í

tengslum við framleiðslumagn og aðra þætti er snúa að framkvæmd búvörulaganna. Matvælastofnun telur því rétt að þessu atriði sé gefin meiri gaumur og fengnir verði aðilar sem hafi víðtæka reynslu og þekkingu á hagskýrslugerð og hagfræðilegum greiningum til að sinna verkefnum. Enda eru verkefniin nátengd stefnumörkun á sviði landbúnaðarmála og hagsmunagæslu ríkisins og Bændasamtakanna.

Af framangreindum ástæðum leggur Matvælastofnun til að 5. og 7. gr. frumvarpsins verði breytt, án þess þó að stofnunin hafi skýra hugmynd eða tillögu um hvernig heppilegast sé að útfæra slíka breytingu. Í þessari afstöðu endurspeglast etv. það þekkingarleysi sem til staðar er hjá stofnuninni og undirstrikar ennfrekar þörfina á að endurskoða ákvæðin.

F.h. Matvælastofnunar,



Viktor S. Pálsson.

